

PROTECȚIA surselor jurnalistice

STANDARDE INTERNAȚIONALE
26.09.2017

Protecția surselor jurnalistice

Reglementări CEDO

MOTO: Dreptul jurnaliștilor de a-și tăinui sursele nu e un simplu privilegiu, ci un veritabil atribut al dreptului publicului la informare.

- „Protecția surselor journalistice este una din pietrele de temelie ale libertății presei. (...) Absența unei asemenea practici ar putea descuraja sursele journalistice în a ajuta presa să informeze publicul în problemele de interes general. *(Decizia Nordisk Film & TV A/S versus Danemarca, 8 decembrie 2005, 40485/02 și cauza Ressiot și alții contra Franța din 28 iunie 2012 (15054/07 și 15066/07))*
- ”Fără această protecție, sursele pot fi împiedicate să asiste presa în informarea publicului, astfel fiind afectată abilitatea presei de a furniza date de încredere și precise”. *(CEDO Cazul Voskuil contra Olandei, 2007).*

Protecția Surselelor Jurnalistice

Reglementări APCE

- "Exercitarea de către ziariști a dreptului lor de a nu divulga sursele de informații poartă cu sine indicatori și responsabilități, exprimate în Art. 10 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale".

Datele de natură să identifice o sursa:

- numele și datele personale, precum și vocea sau imaginea unei surse;
- circumstanțele concrete ale obținerii informațiilor de către jurnalist;
- partea nepublicată a informației furnizate de sursa jurnalistului;
- datele cu caracter personal ale jurnalistului sau radiodifuzorilor, legate de activitatea pentru obținerea informațiilor difuzate”.

LEGISLAȚIE INTERNAȚIONALĂ în domeniul protecției surselor

- 8 decembrie 1994 (Praga) - Rezoluția cu privire la libertățile jurnalistice și drepturile omului (Conferința a IV-a ministerială europeană privind politica comunicațiilor în masă.
- 18 ianuarie 1994 - Rezoluția Parlamentului European privind confidențialitatea surselor jurnaliștilor.
- 2 martie 2000, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei - **Recomandarea nr. R7(2002)** cu privire la dreptul ziariștilor de a nu divulga identitatea surselor lor de informații.
- 25 mai 2009 (Hamburg) - Carta Europeană a Libertății Presei.

Recomandarea R7(2002)

- **PRINCIPIUL 1:** Asigurarea standardelor minime de către state: Legea și practica internă a statelor-membre trebuie să prevadă în mod explicit și clar protecția dreptului ziariștilor de a nu divulga informații prin care se identifică o sursă.
- **PRINCIPIUL 2:** Dreptul altor persoane de a nu divulga informații prin care ar putea fi identificată sursa ziaristului (editorii, patronii, etc.).

Recomandarea R7(2002)

- **PRINCIPIUL 3: “*Limite ale dreptului de a nu divulga*” sau “*Excepții de la dreptul de a nu divulga*”.** Divulgarea de informații prin care se identifică o sursă nu ar trebui considerată necesară decât dacă se poate stabili în mod convingător că:
  - a) - **nu există** sau au **fost epuizate** de către autoritățile care doresc divulgarea, **măsurile rezonabile** care reprezintă **alternative la divulgare**;
  - b) interesul legitim de a divulga depășește în mod clar interesul public de a nu divulga.

Recomandarea R7(2002)

- **PRINCIPIUL 4:** este principiul **dovezilor alternative la sursele zariştilor**. In cadrul procedurilor legale desfășurate împotriva unui ziarist, autoritățile trebuie să ia în considerare, în scopul stabilirii adevărului, toate dovezile disponibile - nu să solicite în acest scop divulgarea unor informații care să ducă la identificarea sursei ziaristului.
- **PRINCIPIUL 5:** Divulgarea condiționată (acceptarea divulgării numai în anumite condiții).

Condiții pentru divulgare condiționată

Extras din Recomandarea
R7 (2002)

- Cererea de divulgare să vină de la autorități publice care au interes legitim direct în respectiva divulgare;
- Respectarea în proces a Art.6 al CEDO (judecarea cauzei în mod echitabil și în termen rezonabil);
- Sancțiunea impusă pentru refuzul de a divulga informații trebuie să poată fi supusă **controlului unei alte autorități judiciare.**

PRINCIPIUL 6

Interzicerea folosirii metodelor interceptării comunicării, supravegherea, percheziția și confiscarea în scopul identificării sursei ziaristului.

PRINCIPIUL 7:

Protecția împotriva autoincriminării sau „**dreptul la tăcere**”. Nu este un drept prevăzut expres în Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Dreptul de a păstra tăcerea și de a nu contribui cu nimic la propria incriminare constituie o exigență elementară a procesului echitabil. Acest drept vine să protejeze acuzatul împotriva abuzurilor autorităților.

Carta Europeană a Libertății Presei (Extras)

Art.4: „Protecția surselor jurnalistice trebuie strict respectată. Orice tip de percheziții ale redacțiilor sau altor locații ale jurnaliștilor, cât și supravegherea jurnaliștilor sau interceptarea comunicațiilor acestora, cu scopul de a identifica sursele de informare sau de a viola secretul redacțional sunt strict interzise”.

Când putem fi obligați să dezvăluim sursa?

TEORETIC: Când interesul legitim al divulgării depășește interesul legitim al nedivulgării și sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru divulgare.

JURIDIC: Singurul caz când o persoană poate fi obligată să divulge sursa de informare poate avea loc **exclusiv în cadrul unui proces penal** și doar dacă sunt întrunite **CUMULATIV** următoarele condiții:

- Dosarul penal vizează infracțiuni deosebit de grave sau excepțional de grave;
- Divulgarea sursei este absolut necesară pentru urmărirea penală;
- Au fost epuizate toate posibilitățile de a identifica sursa de informare prin alte mijloace.

Exemple (cazuri când jurnaliștii a fost obligați întemeiat să dezvăluie sursa)

- sursa era un evadat urmărit pentru executarea unei pedepse legale;
- sursa determina cu intenție jurnalistul ca acesta, din culpă, să săvârșească o infracțiune - spre exemplu, divulgarea secretului de stat;
- atunci când protecția sursei ar echivala cu săvârșirea unor infracțiuni de favorizare a infractorului urmărit pentru o infracțiune gravă.

Cum răsplătim publicul pentru încredere?

- Confidențialitatea surselor de informare obligă la asumarea răspunderii pentru corectitudinea informațiilor furnizate.
- O eventuală încercare a jurnalistului de a se eschiva de la răspundere prin invocarea scuzei: „Așa mi-a spus sursa confidențială!” – e neserioasă, insuficientă și suspectă.
- Iată de ce, atunci când sursa a solicitat păstrarea confidențialității, jurnalistul trebuie să fie foarte atent, să verifice din alte 2-3 surse (și să spună că a făcut asta), pentru a nu fi manipulat chiar de sursă sau de altcineva prin intermediul sursei.
- Pentru a se apăra de răspundere, atunci când a fost manipulat, e la discreția jurnalistului să divulge sursa în cadrul unui proces, dar aceasta este o EXCEPȚIE. Dar, ATENȚIE! – puteți fi acuzat de încălcarea dreptului sursei la confidențialitate.

**În jurnalism nu există limite pentru a
colecta informații. Putem aduna
informații din surse oficiale și
neoficiale, deschise și închise,
credibile și mai puțin credibile.
Contează calitatea informației pe care
o transmiți tu publicului.**

Vitalie Călugăreanu,
calugareanu_v@yahoo.com

